

Vad är
RELIGIONSFRIHET?

Känn dina rättigheter

UTARBETAD AV
CHURCH OF SCIENTOLOGY INTERNATIONAL

UTGÅVA FÖR 2017

Vad är
RELIGIONSFRIHET?
Känn dina rättigheter

UTARBETAD AV
CHURCH OF SCIENTOLOGY INTERNATIONAL
UTGÅVA FÖR 2017

Syftet med denna publikation

Från förföljelse av religiösa minoriteter till frågor som kretsar runt religiösa ceremonier, trosuppfattningar, ritualer, uttryck, förening, klädsel, symboler, utbildning, registrering och diskriminering på arbetsplatsen, så har frågor kring religionsfrihet uppnått en framträdande plats i de globala rubrikerna.

Likväl är det många som inte förstår vilka rättigheter som faller under tillämpningsområdet för religionsfrihet eller tro eller vad termen egentligen innebär. Denna publikation är utformad för att underlätta förståelsen av rätten till *religionsfrihet* eller religiös övertygelse och dess betydelse under de allmänna principerna för mänskliga rättigheter och internationell lag om mänskliga rättigheter.

Vad är
RELIGIONSFRIHET?

INNEHÅLL

L. Ron Hubbard, Scientologi-kyrkan och religionsfrihet	1
FN:s Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och Internationella grundlagen för mänskliga rättigheter	3
En allmän mänsklig rättighet	5
Stigande tidvatten av globala angrepp	7
Långtgående och djupgående	9
Absolut och ovillkorlig rätt till tro	11
Två dimensioner	13
Frihet att utöva en religion eller religiös övertygelse	15
Religiösa minoriteters rättigheter	17
Föräldrars och barns rättigheter	19
Frihet från tvång	21
Frihet från diskriminering	23
Rättigheter för arbetsgivare, anställda och frivilliga	25
Bildande, registrering eller erkännande av juridiska religiösa enheter	27
Begränsningar tolkas restriktivt	29
Religiös frihet: En grundläggande rättighet	31
Stigande social fientlighet mot religion i media	33
Stadga för journalistisk etik i samband med respekt för religion eller religiös övertygelse	35
ORDFÖRKLARINGAR	39
CITAT	47

L. Ron Hubbard, Scientologi-kyrkan och religionsfrihet

Religiös frihet och tolerans har alltid varit en viktig princip i hjärtat av Scientologi. Scientologins trosbekännelse av den 18 februari 1954, skriven av L. Ron Hubbard, grundare av Scientologi-religionen, har följande lydelse:

Vi inom kyrkan tror: Att varje människa har en oförytterlig rätt till sina egna religiösa bruk och deras utövning.

I sina skrifter och föreläsningar ägnade sig Mr. Hubbard regelbundet åt att främja och skydda religiös frihet och religiös tolerans för medlemmar av alla religioner. Till exempel, i sitt verk *Vägen till lycka*, en icke-religiös moralkodex som han skapade, skrev han:

Om man nu ger någon ett råd beträffande detta [om religiös frihet], är det säkrast att man helt enkelt hävdar vars och ens rätt att tro som man vill. Det står var och en fritt att framlägga sina egna övertygelser för att vinna bifall. Man är i farozonen när man försöker angripa andras övertygelser, och i ännu högre grad när man attackerar och försöker skada dem på grund av deras religiösa övertygelser.¹

På samma sätt har Scientologi-kyrkan under hela dess existens engagerat sig i aktiviteter för att främja och skydda religiös frihet över hela världen för alla och envar. Scientologer arbetar hängivet för denna princip, vilket bestyrks genom deras löfte att ”understödja religionsfrihet” till ”nytta för alla”.²

FN:s Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och Internationella grundlagen för mänskliga rättigheter

Kampen för religionsfrihet har pågått i tusentals år. Upprättande av lagliga internationella åtaganden rörande mänskliga rättigheter att definiera och skydda denna rätt skedde emellertid inte förrän antagandet av 1948 års Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna ("Allmänna förklaringen"), som fastslår i Artikel 18: "Envar har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet."

Den allmänna förklaringen skapades som svar på förintelsens fasor under andra världskriget. Före förintelsen, hävdade många att mänskliga rättigheter var en inhemsk angelägenhet att övervakas och genomdrivas av regeringen inom varje land. Detta synsätt utvecklades efter hand som världen fick höra talas om omfattningen av ohyggligheterna, vilket ledde till en rörelse för internationellt skydd för mänskliga rättigheter som var allmänna och oförytterliga.

Betydelsen av religiös frihet som en kärnpunkt i en mänsklig rättighet anammades av det globala samhället i den Allmänna förklaringen. I den allra första meningen i dess inledning fastslår den Allmänna förklaringen att: "erkännandet av det inneboende värdet hos alla medlemmar av människosläktet och av deras lika och oförytterliga rättigheter är grundvalen för frihet, rättvisa och fred i världen." Det är detta erkännande av det inneboende värdet av mänskligheten som har blivit den drivande kraften för skydd och främjande av religiös frihet och alla mänskliga rättigheter.

År 1966 antog Förenta Nationerna (FN) ett rättsligt bindande fördrag, Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, som utvidgade omfattningen vad gäller rätten till religionsfrihet eller tro och gav Kommittén för mänskliga rättigheter (en grupp oberoende experter på mänskliga rättigheter) befogenhet att övervaka implementering av Konventionen. Detta fördrag trädde i kraft 1976. Konventionen, tillsammans med den Allmänna förklaringen och Internationell konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (ICESCR), utgör Internationella grundlagen för mänskliga rättigheter.

FN:s förklaring om avskaffande av alla former av intolerans och diskriminering på grund av religion eller övertygelse, som antogs av FN:s generalförsamling 1981, är utformad för att uttrycka den starka ställning som FN har mot religiös diskriminering och religiös intolerans. Den beskriver dessutom detaljerat långtgående rättigheter som omfattas av tillämpningsområdet för religiös frihet genom manifestering av ens religiösa övertygelse.

En allmän mänsklig rättighet

Religionsfrihet eller tro är en grundläggande rättighet för varje människa. Det är en allmän mänsklig rättighet som gäller för alla personer i lika hög grad överallt, oavsett vilka de är, var de bor, deras ålder, kön, ras eller etnisk tillhörighet, och vad de tror eller inte tror på.³

Religionsfrihet eller tro är ett vittomspännande knippe rättigheter som täcker ett brett spektrum av distinkta frågor men som ändå har ett inbördes samband. Rätten till religionsfrihet eller tro omfattar samvetsfrihet och engagemang i religion eller övertygelse vad gäller alla förhållanden.⁴ Det är inte ett privilegium som tillhandahålls av en regering, utan är en individs medfödda rättighet. Som befast i den Allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna: ”alla äro utrustade med värdighet och samvete.”

Rätten till religionsfrihet eller tro är ouplösligt knuten till och sammanflätad med andra grundläggande rättigheter, inklusive rätten till yttrandefrihet och åsiktsfrihet, föreningsfrihet och allmänna principer om icke-diskriminering och jämlikhet för alla.

Religionsfrihet eller tro gagnar alla. Det är ett hjälpmedel, genom trosbaserade handlingar, för att uppnå demokratisering, mångfald och säkerhet; religionsfrihet minskar också fattigdom genom ekonomisk och social utveckling. Det ligger i hjärtat av de demokratiska principer som bidrar till ett fritt och öppet samhälle, moral, öppenhet, rättssäkerhet, etisk behandling av andra, fred och främjande av andra mänskliga rättigheter.

I skarp kontrast, begränsningar av rätten till religionsfrihet bidrar till polarisering och diskriminering mellan samhällen, undergräver demokratisering och säkerhet, och uppmuntrar extremistgrupper.

Stigande tidvatten av globala angrepp

Idag är rätten till religionsfrihet eller tro under attack över hela världen. En nyligen gjord global undersökning av Pew Research Center fokuserade på 197 länder och territorier omfattande 99,5 procent av världens befolkning. Denna visar att ungefär fem miljarder människor, 75 procent av världens befolkning, lever i länder med kraftiga statliga restriktioner på religion eller kraftiga sociala fientligheter som involverar religion, vilket ofta har religiösa minoriteter som måltavla.

Dessa stränga restriktioner mot religionsfrihet har på ett alarmerande sätt ökat världen över. Rapporten ger konkreta bevis på att en stigande nivå av begränsningar på religionsfrihet har skett i var och en av de fem större regionerna i världen.⁵

Långtgående och djupgående

Rätten till religionsfrihet eller tro är långtgående och djupgående. Det är en grundläggande frihet som omfattar alla religioner och trosuppfattningar. Den skyddar teistiska och icke-teistiska trosuppfattningar, samt rätten att inte bekänna sig till någon religion.⁶

Som FN:s Kommitté för mänskliga rättigheter noga beaktade i dess slutgiltiga tolkning av rätten till religiös frihet under FN:s förklaring om mänskliga rättigheter, skall termerna *tro* och *religion* tolkas brett. De är inte begränsade till traditionella religioner, eller religioner och trossystem med institutionella kännetecken eller bruk som påminner om traditionella religioner. Rätten till frihet att tro omfattar nyligen etablerade religioner och religiösa minoriteter som kan vara föremål för fientlighet av ett dominerande religiöst samfund.⁷

Ett vanligt definitionsmisslag är att kräva att en tro på Gud är nödvändig för att något skall betraktas som en religion. Det mest uppenbara exemplet är den klassiska buddismen, vilken inte är teistisk, och hinduismen, som är polyteistisk. En sådan snäv definition står i strid mot grundläggande mänskliga rättigheter.⁸

Absolut och ovillkorlig rätt till tro

En individ har en absolut och ovillkorlig rätt att bekänna sig till vilken som helst religion eller övertygelse. Trosuppfattningar får inte begränsas under några som helst omständigheter.⁹

Internationell lag om mänskliga rättigheter tillåter inga som helst begränsningar över huvud taget på friheten att ha eller anta en religion eller trosuppfattning utifrån ens eget val. Denna frihet är villkorslöst skyddad, liksom rätten för alla och envar att störningsfritt hysa åsikter. I överensstämmelse med dessa rättigheter får ingen tvingas att avslöja sin bekännelse till viss religion eller trosuppfattning. Likaså får ingen åläggas att behöva tillkännage icke-tillhörighet av religion eller tro för att erhålla anställning eller andra sociala eller ekonomiska fördelar.¹⁰

Två dimensioner

Det finns två dimensioner för religionsfrihet. Det inkluderar rätten för individer och rätten för religiösa samfund att praktisera eller uttrycka sin religion, offentligt eller privat, genom ”andaktsutövning, iakttagande av religiösa sedvänjor, praktik och undervisning”.¹¹

Den första dimensionen omfattar individers rättigheter i att fritt uttrycka sin religion eller trosuppfattning. Den andra dimensionen omfattar religiösa grupper som företräder en gemenskap av trosfränder att manifesteras sin religion genom religiösa riter och samfundsutövningar och strukturera sina interna religiösa angelägenheter genom juridiska enheter och institutioner.

Frihet att utöva en religion eller religiös övertygelse

Friheten att utöva sin religion eller övertygelse genom gudstjänst, iakttagande av religiösa sedvänjor, praktik och undervisning omfattar ett brett och växlande utbud av handlingar som är skyddade för både individer och religiösa samfund. Associeringen av dessa handlingar med religion eller övertygelse måste tittas på med utgångspunkt från fall till fall.¹²

Följande manifestationer av religion representerar religiösa handlingar som internationellt har erkänts falla inom gränsen för skydd av religiös frihet. Sådana handlingar inkluderar, men är inte begränsat till, följande friheter:

- Att utöva gudstjänst eller samlas i anslutning med en religion eller religiös övertygelse, och att etablera och upprätthålla platser för dessa syften.
- Att etablera och upprätthålla religiösa, välgörande eller humanitära institutioner.
- Att förvärva och i tillräcklig omfattning använda nödvändiga artiklar och material i samband med riter eller sedvänjor i en religion eller tro.
- Att skriva, publicera och sprida relevanta publikationer.
- Att lära ut en religion eller tro på platser som lämpar sig för dessa syften.
- Att be om och ta emot frivilliga ekonomiska och andra bidrag.
- Att utbilda, tillsätta eller välja ledare, präster och lärare i enlighet med de krav och normer som påkallas av vilken som helst religion eller tro.
- Att vara uppmärksam på vilodagar och att fira högtider och ceremonier i enlighet med föreskrifterna i ens religion eller tro.
- Att fritt kommunicera med individer och samhällen när det gäller ärenden i fråga om religion och tro på nationell och internationell nivå.¹³

Begreppet gudstjänst sträcker sig till ritual och ceremoniella handlingar med direkt uttryck för tro såväl som olika utövningar som är väsentliga för sådana handlingar, inkluderande att bygga helgedomar, användningen av rituella procedurer, religiösa artefakter och föremål, och uppvisning av symboler.

Iakttagandet och utövandet av religion eller tro kan inkludera inte bara ceremoniella handlingar, utan också sådana sedvänjor som att följa krav på viss kost, bära karakteristiska kläder eller beklädnader, deltagande i ritualer som hör till vissa skeden i livet, och användningen av ett visst språk vedertaget i en viss grupp. Utövning och undervisning av religion eller tro innefattar dessutom handlingar som är väsentliga för religiösa grupper för att sköta sina grundläggande frågor, såsom

friheten att etablera seminarier eller religiösa skolor och friheten att förbereda och distribuera religiösa texter eller publikationer.¹⁴

Friheten att manifestera religion eller tro inbegriper också rätten att i lugn och ro dela ens religion eller tro med andra, utan att vara föremål för godkännande av staten eller ett annat religiöst samfund. Varje begränsning av friheten att manifestera religion eller tro, måste vara exceptionell och i överensstämmelse med internationella normer.¹⁵

Religiösa minoriteters rättigheter

Varje religion är en religiös minoritet någonstans. Religionsfrihet eller tro involverar också att ge vederbörlig hänsyn till och respekt för personer som tillhör religiösa minoriteter. Dessa personer har rätt att kunna glädja sig åt sin egen kultur, att uttrycka och utöva sin egen religion och att använda sitt eget språk, privat och offentligt, fritt och utan störningar eller någon form av diskriminering. Stater måste därför ge skydd åt minoriteters existens och religiösa identitet inom deras territorier och uppmuntra omständigheter för främjande av den identiteten.

Föräldrars och barns rättigheter

Civilisationens historia och kultur återspeglar en stark tradition av föräldrars omtanke för fostran och uppfostran av sina barn. Denna föräldrars primära roll i uppfostran av sina barn är nu etablerad som en obestridlig och bestående allmän rättighet.¹⁶

Internationella lagar om mänskliga rättigheter är entydiga vad gäller föräldrars rätt att uppfostra sina barn i enlighet med sin religion eller tro. Den Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter kräver att stater har respekt för föräldrars frihet, och när det är tillämpligt, vårdnadshavare, för att säkerställa den religiösa och moraliska uppfostran av sina barn i enlighet med sina egna övertygelser.¹⁷

Barn åtnjuter rätten att ha tillgång till utbildning i fråga om religion eller tro, i enlighet med sina föräldrars eller förmyndares önskemål. Omvänt gäller att de inte kan tvingas att ta emot undervisning i religion eller trosuppfattning stick i stäv mot sina föräldrars eller förmyndares önskemål, om barnets bästa är den vägledande principen.¹⁸

I utövandet av varje funktion den tar sig an i förhållande till utbildning och undervisning, måste staten respektera föräldrars rätt att säkerställa att sådan utbildning och undervisning är i överensstämmelse med deras egna religioner och filosofiska övertygelser.¹⁹ Påtvingat deltagande av barn tillhörande religiösa minoriteter i religiös utbildning från en trosinriktning med majoritetsställning, eller i kurser som är utformade för att indoktrinera dem mot deras bestämda religion eller tro, är förbjuden.

Enligt internationell lag om mänskliga rättigheter är stater skyldiga att inte bara respektera andras religionsfrihet eller tro, utan också att skydda sådan frihet mot otillbörlig inblandning från tredje part. Stater skall dessutom främja en anda av tolerans och förståelse av religiös mångfald i skolor. Undervisning i skolan kan och bör bidra till eliminering av negativa stereotyper som ofta förgiftar förhållandet mellan samhällen och har särskilt skadliga effekter på religiösa minoriteter.²⁰

Frihet från tvång

Friheten ”att ha eller att anta” en religion eller tro innefattar frihet att välja en religion eller tro, byta sin nuvarande religion eller tro mot en annan, eller att anta ateistiska uppfattningar, såväl som rätten att behålla sin religion eller tro. Artikel 18 i den Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter förbjuder tvång som inskränker rätten att ha eller anta en religion eller tro, inklusive användning av hot, våld och straff eller ekonomiska sanktioner för att framtvunga troende att hålla fast vid sina religiösa trosuppfattningar och församlingar, att avsvärja sig sin religion eller tro, eller att konvertera. Policyer eller praxis för tvång som begränsar tillgången till utbildning, sjukvård, anställning, serviceavtal eller samhällsservice genom användning av obligatoriska tillkännagivanden eller yttranden som förvägrar samröre med en religion eller tro står på liknande sätt i strid med mänskliga rättigheter.²¹

Efter noggrann konsultation med andra religioner, sammanfattade och upprepade Andra Vatikankonciliet många av dessa teman för religionsfrihet och tolerans i *Dignitatis Humanae*, inklusive att lära ut denna förklaring om frihet från religiöst tvång:

Människan har en rätt till religionsfrihet. Denna frihet innebär att alla människor skall vara immuna mot tvång från individer eller grupper i samhället eller från varje mänsklig makt, på ett sådant sätt att ingen får tvingas att agera på ett sätt som strider mot hans egna övertygelser, vare sig privat eller offentligt, vare sig ensam eller tillsammans med andra, inom vederbörliga gränser ... Denna rättighet hos varje människa till religiös frihet skall bli erkänd i grundlagen med vars hjälp samhället styrs och således skall det bli en medborgerlig rättighet.²²

Frihet från diskriminering

Religiös diskriminering är förbjuden enligt internationell lag om mänskliga rättigheter. Ingen individ eller grupp får bli föremål för diskriminering av någon stat, institution, person, eller grupp av personer, på grund av religion eller annan trosuppfattning. Detta inkluderar varje tendens att diskriminera mot någon religion eller tro av vilken som helst anledning, inklusive det faktum att de är nyligen etablerade, icke-teistiska, icke-traditionella eller representerar religiösa minoriteter.²³

Diskriminering mellan människor på grund av religion eller tro utgör en förolämpning mot mänsklig värdighet och ett avståndstagande från de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna som tillkännages i FN:s förklaring om mänskliga rättigheter. Det utgör också ett hinder för vänliga och fredliga relationer länder emellan.²⁴

Stater har en plikt att vidta effektiva åtgärder för att skydda alla personer inom sin jurisdiktion att diskriminering på grund av religion eller tro, oavsett de anledningar som skjuts fram för sådan diskriminering. Detta inbegriper skyldigheten att upphäva diskriminerande lagstiftning och implementera lagstiftning som skyddar religionsfrihet eller tro inom alla områden av det civila, ekonomiska, politiska, sociala och kulturella livet. Stater bör också eliminera officiella policyer och metoder som befrämjar sådan diskriminering.²⁵

Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter har fastställt att rätten till religionsfrihet anförtror en strikt plikt av neutralitet från statens sida. Denna uppgift kräver att staten avhåller sig från att delta i religiösa tvister eller att favorisera vissa religiösa eller sekulära grupper över andra.

Domstolen för mänskliga rättigheter förbjuder också staten att omtolka, feltolka, analysera, bedöma eller undersöka religiösa trosuppfattningar eller hur dessa trosuppfattningar kommer till uttryck. Till exempel, i *Metropolitan Church of Bessarabia and Others v. Moldova*, (13 december 2001), konstaterade Domstolen för mänskliga rättigheter följande:

I utövandet av dess rättsliga befogenhet inom denna sfär och i dess relationer med olika religioner, församlingar och trosuppfattningar, har staten en plikt att förbli neutral och opartisk. Vad som står på spel här är bevarandet av pluralism och en vederbörligt fungerande demokrati. Se Hasan and Chaush v. Bulgaria, App. No. 30985/96 (26 oktober 2000 ¶ 78).

Avseende rätten till religionsfrihet uppmärksammar domstolen dessutom, inom ramen för konventionens syften, att den principiellt utestänger staten från att bedöma legitimiteten i religiösa trosuppfattningar eller det sätt på vilket dessa trosuppfattningar uttrycks.

Rättigheter för arbetsgivare, anställda och frivilliga

Lagar om mänskliga rättigheter förbjuder diskriminering av en anställds religiösa övertygelse. Denna diskriminering gäller inte bara att anställa och avskeda, utan för alla bestämmelser, villkor och privilegier gällande anställning.²⁶

Direkt diskriminering innebär mindre fördelaktig behandling på grund av religion eller tro. Faktiska exempel är när en arbetsgivare vägrar att anställa individer som är förbundna med en viss religion eller kräver alla blivande anställda på att intyga att de inte är med i en viss religion.

Indirekt diskriminering sker när en till synes neutral bestämmelse eller metod sätter medlemmar av en viss trosuppfattning i ett ogynnsamt läge, såvida inte det ogynnsamma läget kan motiveras. Faktiska exempel är när manliga anställda skall vara renrakade, vilket skulle diskriminera sikhiska män.

Full respekt för religiös självständighet innebär insikten att individer har rätt att manifesteras sin religion i sina privata liv genom frivilligt arbete i sitt religiösa samfund genom att ägna sig åt missionärsarbete eller andra tjänster för att främja sin religiösa mission i sitt samhälle.²⁷

Bildande, registrering eller erkännande av juridiska religiösa enheter

Förenta nationerna, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och relaterade regionala organ har länge insett betydelsen av en organisationsstruktur som juridisk person för religiösa organisationer som del av deras rätt till religionsfrihet eller tro.

När rätten till religionsfrihet eller tro diskuteras, är man mer benägen att tänka på individers rätt till tro och manifesteras sin tro genom gudstjänst, undervisning, iakttagande av religiösa sedvänjor och utövning. Men vid närmare eftertanke kan individer inte till fullo utöva sin rätt till religiös frihet om de inte tillåts att bilda juridiska strukturer för att organisera och driva sina religiösa samfund.

Lagar som styr bildande, verksamhet, registrering och erkännande av religiösa samfund är själva livsnerven för religiösa samfund. Utan någon form av status som juridisk enhet, kan ett religiöst samfund inte delta i de mest elementära handlingarna såsom att äga eller hyra en plats för gudstjänst, sköta ett bankkonto, anställa medarbetare, ingå avtal för tjänster, publicera och sprida religiösa texter, och etablera utbildningsverksamhet och nå ut i samhället med välgörenhets- och allmännyttig verksamhet.

Lagar som styr tillgång till status som juridisk person bör struktureras på ett sätt som underlättar religionsfrihet eller tro. Som ett minimum, tillgång till grundläggande rättigheter som förknippas med status som juridisk person, bör finnas tillgänglig utan svårighet.²⁸ Stater bör se till att procedurer för att nå status som juridisk person och religionsregistreringsprocedurer är snabba, transparenta, rättvisa, allomfattande och icke-diskriminerande.²⁹

Förnekande av tillgång till sådan status representerar en betänklig och otillätlig börda för rätten till religionsfrihet.³⁰ Det är anledningen till att lagar som styr konstituering såsom juridisk person och registrering av religiösa organisationer representerar en viktig måttstock för att bedöma i vilket skick religionsfriheten är i en viss stat.

I många fall har sådana lagar använts som ett vapen av staten att begränsa religiösa samfund snarare än underlätta religiös frihet. Lagar som påbjuder religionsregistrering och utdömer straffrättsliga påföljder för icke-registrerad religiös verksamhet är drakoniska metoder som används av stater för att undertrycka religionsfriheten i strid med mänskliga rättigheter.

Sådana metoder har enhetligt fördömts av FN:s Kommitté för mänskliga rättigheter,³¹ FN:s rapportör för religionsfrihet,³² OSSE-panelen av religiösa experter i samråd med

Venedigkommissionen,³³ Europeiska unionen,³⁴ och Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter.³⁵

Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter har fastställt att en vägran av en stat att bevilja status som juridisk enhet till en sammanslutning av individer, religiösa eller i andra avseenden, utgör ett intrång i utövandet av rätten till föreningsfrihet. I fall där ett religiöst samfunds organisation är omstridd, har vägran att acceptera den som en juridisk enhet också visat sig utgöra ett intrång i rätten till religionsfrihet, som den utövas av både samfundet i sig och dess individuella medlemmar.³⁶

OSSE-panelen av religiösa experter och Venedigkommissionen har identifierat ytterligare problemområden avseende förfaranden gällande religionsregistrering och bildning av juridisk person som måste tas itu med för att underlätta religionsfrihet eller tro:

- Individer och grupper bör vara fria att utöva sin religion utan registrering om de så önskar;
- Höga minimikrav på medlemskap bör inte tillåtas med hänsyn till erhållande av status som juridisk person;
- Det är inte lämpligt att kräva långt utdragen existens i staten innan registrering tillåts;
- Andra omåttligt betungande hinder eller tidsfördröjningar innan status som juridisk person kan erhållas bör ifrågasättas;
- Bestämmelser som medger överdriven statlig diskretion i fråga om att ge godkännanden bör inte tillåtas;
- Officiell diskretion vad gäller begränsning av religiös frihet, vare sig som en följd av vaga bestämmelser eller på annat sätt, bör omsorgsfullt begränsas;
- Intervention i interna religiösa angelägenheter genom att ägna sig åt omfattande granskning av ecklesiastiska strukturer, införa byråkratiska granskningar eller inskränkningar med avseende på religiösa utnämningar och liknande, bör inte tillåtas;
- Bestämmelser som fungerar retroaktivt eller som misslyckas med att skydda ekonomiska intressen (till exempel genom att kräva omregistrering av religiösa organisationer, med nya kriterier) bör ifrågasättas;
- Adekvata övergångsregler bör tillhandahållas när nya regler introduceras; och
- I enlighet med principerna för självständighet bör staten inte besluta om att en viss religiös grupp skall vara underordnad en annan religiös grupp eller att religioner bör struktureras enligt ett hierarkiskt mönster. (En registrerad religiös enhet bör inte ha vetorätt över registreringen av någon annan religiös enhet.)³⁷

Begränsningar tolkas restriktivt

I motsats till ovillkorlig och absolut rätt att hålla fast vid en religion eller tro, frihet att uttrycka sin religion eller tro genom gudstjänst, iakttagande av religiösa sedvänjor, kan utövning och utbildning bli föremål för begränsningar av staten, men ”endast underkastas sådana inskränkningar som är föreskrivna i lag och som i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till den allmänna säkerheten eller till skydd för allmän ordning, hälsa eller moral eller till skydd för andra personers fri- och rättigheter.”³⁸ Begränsningar av någon annan anledning, som nationell säkerhet, är förbjudna.

Dessa begränsningar tolkas restriktivt under rigorösa internationella normer. Stater måste utgå från sin skyldighet att skydda den garanterade rätten till religionsfrihet, inklusive rätten till jämlikhet och icke-diskriminering. Införda begränsningar måste fastställas enligt lag och får inte tillämpas på ett sätt som undergräver rätten till religionsfrihet.

Kommittén för mänskliga rättigheter och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har instruerat tjänstemän ”att förbli neutrala och opartiska” i fråga om religiösa frågor och har varit ovilliga att acceptera några som helst restriktioner på religion och betraktar alla omtvistade åtgärder med ”strikt forskande blick”.³⁹ Begränsningar får endast användas för ändamål för vilka de är avsedda; måste ha direkt anknytning och vara proportionerliga till det specifika behovet de utformades för att ta itu med. Restriktioner får inte vidtas för diskriminerande syften eller tillämpas på ett diskriminerande sätt. Eventuella begränsningar i friheten att manifesteras en religion eller tro för att skydda moral måste vara baserade på principer som inte uteslutande härrör från en enda tradition.⁴⁰

Religiös frihet: En grundläggande rättighet

Rätten till religionsfrihet eller tro är en grundläggande rättighet för varje människa överallt. Men runtom i världen är religionsfrihet under attack, med hårda restriktioner som är på uppgång i alla fem större regioner i världen under de senaste tio åren.

Kränkningar av rätten till religionsfrihet är utbredd och påverkar människor världen över. Religiösa organisationer och individer som umgås i religiösa samfund måste övervinna ökat förtryck när de uttrycker sina religiösa övertygelser eller manifesterar sin religion offentligt.

Välvilliga människor kan göra mycket för att arbeta tillsammans för att vända på detta stigande tidvatten av religiöst förtryck och stärka den allmänna rätten till religiös frihet för alla. För det första kan de förstå karaktären hos rätten till religiös frihet och vidta åtgärder mot de pågående hoten mot den rättigheten. För det andra kan de implementera dessa principer för religiös frihet genom att respektera rättigheterna för alla religioner och trosuppfattningar, utan diskriminering mot någon av dem. Slutligen kan de arbeta tillsammans med människor av alla religioner för att främja och skydda religionsfrihet och tolerans för alla på den inhemska och internationella nivån.

Stigande social fientlighet mot religion i media

I Pew Research Centers globala undersökning av det stigande tidvattnet av restriktioner vad gäller religioner finner man att cirka fem miljarder människor, 75 procent av världens befolkning, lever i länder med kraftiga statliga restriktioner på religion eller kraftig social fientlighet som involverar religion, som ofta har religiösa minoriteter som måltavla.⁴¹

Det råder ingen tvekan om att media – alla former av press, tidskrifter, audiovisuella och elektroniska medier – utgör en betydande orsak till denna kraftiga sociala fientlighet som riktar in sig mot religiösa grupper världen över. De tillfällen där någon religion är måltavla för propaganda, partiskhet, stereotypering, missuppfattningar och missförstånd och sporrar till hat i pressen i länder över hela världen har blivit legio.

Episoden år 2005 angående offentliggörande av teckningar som avbildade profeten Mohammed och de efterföljande våldsamma reaktionerna över hela den muslimska världen höjde uppmärksamheten i det globala samhället för missförstånd och brist på information i media om ärenden som relaterar till religion och tro. Förutfattade meningar och felaktig information i pressen fortsätter likväl att vara ett gissel som befrämjar religiös diskriminering och ger bränsle åt fientlighet mot religioner som gjorts till måltavlor.⁴²

För närvarande existerar ingen allmän uppsättning principer, regler eller normer i detta viktiga område när det gäller framställning av religion eller tro genom media. Utan en tydlig formulering av sådana principer och normer finns det ingen effektiv metod för att bedöma om nyhetsrapporter bryter mot allmänna normer för mänskliga rättigheter medan de skapar diskriminering eller till och med våld genom att ha individer som måltavla, på grund av deras religiösa hemvist.

Tidpunkten har nu kommit att formulera en uppsättning normer som grundar sig på principerna om mänskliga rättigheter som utgör rätten till religionsfrihet, för att vägleda media i området av religion eller trosuppfattning. I syfte att uppmärksamma detta pressande behov lanseras ett förslag, Stadga för journalistisk etik i samband med respekt för religion eller övertygelse ("Stadga"), som finns i nästa avsnitt som ett verktyg för att utbilda media om rätten till religiös frihet och för att etablera lämpliga normer för religiös tolerans i fråga om rapportering om religiösa frågor.

Denna Stadga skapades med hänsyn taget till drygt 40 nationella journalistiska etikkodexar, mer än 300 kodexar för yrkesutövande journalister, samt relevanta dokument som betonas av OSSE, Europarådet och FN:s normer, som finns med i den här publikationen. Stadgan tar hänsyn till de ytterst viktiga principerna om yttrandefrihet och religionsfrihet och försöker att göra en lämplig avvägning som bevarar båda dessa grundläggande friheter.

Stadga för journalistisk etik i samband med respekt för religion eller religiös övertygelse

1. INTEGRITET OCH ÄRLIGHET

Journalister är ansvariga för de sociala och politiska konsekvenserna av sina handlingar och har en skyldighet att upprätthålla högsta etiska och yrkesmässiga standarder.

Journalister skall samvetsgrant sträva efter att rapportera sanningen, respektera allmänhetens rätt att få veta sanningen, försäkra sig om att den information de sprider är rättvis och objektiv, snabbt och väl synligt korrigerar eventuella väsentliga oriktigheter, och bereda rätten till genmäle i tillbörliga fall.

Media⁴³ är ansvarig för allt material som ges ut genom det.

2. YTTRANDEFRIHET OCH ETISKT ANSVARSTAGANDE

Allmänhetens rätt till information är en grundläggande rättighet och en hörnsten i ett fritt och demokratiskt samhälle. Således utövar media en väsentlig roll i samhället som kräver en stor känsla av ansvar gentemot allmänheten. Yttrandefrihet, informationsfrihet och pressfrihet utgör demokratis hjärta. En fri och oberoende media är avgörande för att garantera insyn och ett öppet och robust demokratiskt samhälle – det är avgörande för utveckling och stärkandet av effektiva demokratiska system.

En ansvarsfull media inser den absoluta nödvändigheten av fritt flöde av information och den inverkan den har för att forma allmänhetens uppfattning. Den är uppmärksam på dess etiska ansvar gentemot allmänheten och behovet av att respektera och försvara mänskliga rättigheter.

En ansvarsfull media har rätten och skyldigheten att rapportera och kommentera alla frågor som ligger i allmänhetens intresse med avseende på individers och institutioners fri- och rättigheter. Den utvecklar förståelse och deltagande i den demokratiska processen för alla.

En ansvarsfull media uttrycker fritt personliga åsikter eller gruppåsikter inom ramen för den pluralistiska tävlingen med idéer. Den accepterar att yttrandefriheten kan bli föremål för restriktioner och begränsningar när andra grundläggande rättigheter är i fara. Den tar särskild omsorg för att inte kränka andra grundläggande mänskliga rättigheter och tar hänsyn till individers rätt till privatliv, heder och värdighet, samtidigt som den stöder ett fritt flöde av information.

En ansvarsfull media respekterar aktuella etiska och moraliska normer och undviker att underblåsa det uppsåtligt chockerande eller profana.

En ansvarsfull media främjar allmänhetens rätt till att veta och rätten till yttrandefrihet. Den strävar efter att främja fritt flöde av information och öppenhet, och följer de principer som främjar och upprätthåller respekten för människans värdighet och religiösa övertygelser som återspeglas i Förenta nationernas resolution för att bekämpa förtal av religioner.

En ansvarsfull media strävar efter fred, demokrati, sociala framsteg och respekt för mänskliga rättigheter. Den erkänner, respekterar och försvarar åsiktsmångfald. Den motsätter sig diskriminering på vilka som helst grunder.

En ansvarsfull media gör seriösa försök att minska okunnighet, främja större förståelse, lindra kulturell och religiös okänslighet bland folk, och underlätta dialogen mellan nationer.

En ansvarsfull media säkerställer att visning och spridning av bilder uppfyller samma krav och höga etiska normer som för skriftliga eller muntliga presentationer.

3. RELIGIÖS DISKRIMINERING OCH ETISKT ANSVARSTAGANDE

En ansvarsfull media fungerar som en väktare för att skydda grundläggande rättigheter. Den ger följaktligen inte näring åt eller underblåser spridning av diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, religion, kulturella traditioner eller liknande skäl. Den erkänner och respekterar mångfald och minoriteters rättigheter.

En ansvarsfull media undviker hänvisning till diskriminerande referenser som är kränkande mot religiösa övertygelser och andliga värden.

En ansvarsfull media refererar inte till religioner och religiösa institutioner i ett fördomsfullt, partiskt, vinklat eller nedsättande sammanhang; när religiösa referenser är väsentliga för frågan som rapporteras eller underlättar förståelsen, görs de korrekt, rättvist, opartiskt och respektfullt.

En ansvarsfull media avhåller sig från att omtolka, feltolka, analysera, bedöma eller undersöka religiösa övertygelser eller uttrycket av dessa övertygelser. Istället upprätthåller den en strikt neutralitetsplikt och objektivitet – accepterar vad den religionen lägger fram som dess sanna övertygelser utan ogillande, förakt, överlägset beskyddande, partiskhet eller förlöjligande.

En ansvarsfull media inkräktar inte på heliga frågor som relaterar till trosbekännelse, religiösa riter och religiösa institutioner. Den avhåller sig från att uppmuntra eller mana till diskriminering, hån, förakt eller hat på grund av religion eller tro.

En ansvarsfull media ger en rättvis och snabb möjlighet att svara på felaktigheter och stereotyper med avseende på religiösa organisationer eller drabbade medlemmar när detta påkallas.

En ansvarsfull media undviker religiösa stereotyper och associerar inte någon religion eller trosuppfattning med kränkningar av mänskliga rättigheter eller terrorism.

En ansvarsfull media balanserar grundläggande mänskliga rättigheter, inklusive rätten att få vara fri från diskriminering på grund av religion eller trosuppfattning, med rätten till yttrandefrihet och allmänhetens rätt att få veta. Den visar särskild taktfullhet när det gäller religiösa frågor för att undvika varje distinktion, uteslutning, restriktion eller preferens på grund av religion eller trosuppfattning som har som sitt syfte att upphäva eller försvaga mänskliga rättigheter.

4. UPPVIGLING OCH ETISKT ANSVAR

En ansvarsfull media främjar aldrig religiöst hat. Den undviker ytterst noggrant att ge näring åt fientlighet mot religioner och deras medlemmar, vilken kan leda till överhängande fara om våld eller systematiskt berövande av mänskliga rättigheter.

En ansvarsfull media avhåller sig från att provocera fram aggression, hat, diskriminering och varje form av våld riktat mot individer och organisationer på grund av deras religiösa trosuppfattningar och tillhörighet. Den förblir alert i samband med allvarlig fara förknippad med att overse med eller uppmuntra våld, diskriminering, hat och intolerans på religiösa grunder.

En ansvarsfull media avhåller sig från att uppvigla till våld som kan förutses, underblåsa hat, stigmatisera religioner och deras anhängare, och ge näring åt ojämlikhet på grund av religion eller trosuppfattning. Det krävs stor känslighet att hålla sig från förolämpning av religiösa övertygelser och bidra till konflikter mellan religioner och deras medlemmar på grund av religiösa skillnader.

ORDFÖRKLARINGAR

ORGAN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, ARTIKLAR OCH INSTRUMENT BETRÄFFANDE RELIGIONSFRIHET

DEN ALLMÄNNA FÖRKLARINGEN OM DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

Den allmänna förklaringen utgör en milstolpe i historien om de mänskliga rättigheterna. Den allmänna förklaringen, utformad av representanter från länder i alla regioner i världen, tillkännagavs offentligt av Förenta Nationernas generalförsamling i Paris den 10 december 1948 (Generalförsamlingens resolution 217 A (III)).⁴⁴

ARTIKEL 18, DEN ALLMÄNNA FÖRKLARINGEN

Artikel 18 i den Allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, har ordalydelsen:

Envar har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller tro och att ensam eller i gemenskap med andra offentligt eller enskilt utöva sin religion eller tro genom undervisning, andaktsövningar, gudstjänst och iakttagande av religiösa sedvänjor.

INTERNATIONELLA KONVENTIONEN OM MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER (INTERNATIONAL COVENANT ON CIVIL AND POLITICAL RIGHTS, ICCPR)

ICCPR är ett mångsidigt avtal som antogs av FN:s generalförsamling den 16 december 1966 som har varit i kraft sedan den 23 mars 1976. ICCPR förpliktar stater att skydda individers politiska och medborgerliga rättigheter, inklusive rätten till religionsfrihet, yttrandefrihet och mötesfrihet. Från och med 2013, har 167 länder förpliktat sig att upprätthålla ICCPR.⁴⁵

ARTIKEL 18, ICCPR (MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER)

Artikel 18 i ICCPR har följande lydelse:

1. Var och en har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att bekänna sig till eller anta en religion eller ett trossystem efter eget val och frihet att

ORDFÖRKLARINGAR

- ensam eller i gemenskap med andra, offentligt eller enskilt utöva sin religion eller tro genom gudstjänst, iakttagande av religiösa sedvänjor, andaktsutövning eller undervisning.
2. Ingen får utsättas för tvång som kan inskränka hans eller hennes frihet att bekänna sig till eller anta en religion eller ett trossystem efter eget val.
 3. Friheten att utöva sin religion eller trosuppfattning får endast underkastas de inskränkningar som är angivna i lag och som är nödvändiga för att skydda den allmänna säkerheten, ordningen, folkhälsan eller sedligheten eller andras grundläggande rättigheter och friheter.
 4. Konventionsstaterna förpliktar sig att respektera föräldrars och, i förekommande fall, förmyndares frihet att tillförsäkra sina barn sådan religiös och moralisk bildning som stämmer överens med deras egen övertygelse.

INTERNATIONELLA KONVENTIONEN OM EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER (INTERNATIONAL COVENANT ON ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS, ICESCR)

ICESCR är ett mångsidigt avtal som antogs av FN:s generalförsamling den 16 december 1966, och har varit i kraft sedan den 3 januari 1976. ICESCR förpliktigar stater att skydda individers ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, inbegripet rättigheter inom arbetslivet och rätten till hälsa, rätten till utbildning och rätten till en rimlig levnadsstandard. Från och med 2013 hade 160 länder förpliktat sig att upprätthålla ICESCR.⁴⁶

INTERNATIONELLA GRUNDLAGEN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Allmänna förklaringen om mänskliga rättigheter, Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, utgör tillsammans Internationella grundlagen för mänskliga rättigheter. Internationella grundlagen för mänskliga rättigheter innehåller ett omfattande skydd av mänskliga rättigheter för alla. Den har hyllats som ”en veritabel Magna Charta som markerar mänsklighetens ankomst till en oerhört viktig fas: det medvetna förvärvet av människans värdighet och värde.”⁴⁷

FN:S FÖRKLARING OM AVSKAFFANDE AV ALLA FORMER AV INTOLERANS OCH DISKRIMINERING PÅ GRUND AV RELIGION ELLER TROSUPPFATTNING

Förklaringen antogs av FN:s generalförsamling den 25 november 1981. Förklaringen är en av de viktigaste internationella dokument som skyddar religionsfrihet. Förklaringen betonar den starka ställning som FN har mot religiös diskriminering och religiös intolerans. Den beskriver dessutom detaljerat långtgående rättigheter som omfattas av tillämpningsområdet för religiös frihet genom manifestering av ens religiösa övertygelse.

Artiklarna 2 och 3 i Förklaringen från 1981 bekräftar på nytt ICCPRs normer för anti-diskriminering. Punkt 1 i Artikel 2 fastslår: ”Ingen må utsättas för diskriminering av någon stat, institution, en grupp av personer eller en person på grund av religion eller annan trosuppfattning.”

Artiklarna 1 och 6 ger en uttömmande lista av rättigheter till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Dessa inkluderar rätten till (1) ”fira gudstjänst eller samlas i anslutning till en religion eller trosuppfattning samt bygga eller etablera platser för detta ändamål”, (2) ”etablera och upprätthålla lämpliga välgörande eller humanitära institutioner”, (3) ”tillverka, införskaffa i tillräcklig utsträckning, och använda nödvändiga artiklar och material för ritualer i samband med riter eller sedvänjor i en religion eller övertygelse”, (4) ”skriva, publicera och sprida relevanta publikationer inom dessa områden”, (5) ”lära ut en religion eller trosuppfattning på platser som lämpar sig för detta ändamål”, (6) ”be om och ta emot frivilliga ekonomiska och andra bidrag från privatpersoner och institutioner”, (7) ”uppmärksamma och fira religiösa högtider och vilodagar i enlighet med reglerna i ens religion eller trosuppfattning”, och (8) ”etablera och upprätthålla kommunikation med individer och samhällen i religiösa frågor och trosuppfattning på nationell och internationell nivå”.⁴⁸

FÖRENTA NATIONERNA: BARNKONVENTIONEN (CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD (CRC))

CRC är ett fördrag som antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 som har varit i kraft sedan den 2 september 1990. CRC anger religiösa, medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala, hälsomässiga och kulturella rättigheter för barn. CRC definierar *barn* som varje mänsklig varelse under arton års ålder, såvida inte myndighetsålder uppnås tidigare under en stats egna inhemska lagstiftning.⁴⁹

ARTIKEL 14, CRC

Artikel 14, Barnkonventionen, har lydelsen:

1. Konventionsstaterna skall respektera barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet.
2. Konventionsstaterna skall respektera föräldrars rättigheter och skyldigheter och, när så är tillämpligt, vårdnadshavare, att tillhandahålla anvisningar för barnet när det gäller utövandet av hans eller hennes rätt på ett sätt som är förenligt med barnets fortlöpande utveckling.
3. Friheten att utöva sin religion eller trosuppfattning får endast underkastas de inskränkningar som är angivna i lag och som är nödvändiga för att skydda den allmänna säkerheten, ordningen, folkhälsan eller sedligheten eller andras grundläggande rättigheter och friheter.⁵⁰

FÖRENTA NATIONERNAS KOMMITTÉ FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

FN:s Kommitté för mänskliga rättigheter, (”Human Rights Committee”) är en enhet bestående av arton oberoende experter som fått i uppdrag att övervaka att staten efterlever Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, inklusive rätten till religionsfrihet, som skyddas av artikel 18 i ICCPR. Konventionsstater ombeds att rutinmässigt tillhandahålla Kommittén för mänskliga rättigheter med rapporter som visar att de uppfyller att skydda rättigheterna som anges i ICCPR.

Som en del av dess uppgifter utger Kommittén för mänskliga rättigheter slutgiltiga tolkningar av rättigheterna som anges i ICCPR för att vägleda stater att möta sina skyldigheter att skydda dessa

ORDFÖRKLARINGAR

rättigheter. Dessa slutgiltiga tolkningar av rättigheter kallas *Allmänna kommentarer*. De Allmänna kommentarerna om rätten till religionsfrihet, utgiven 1993, refereras till som *Allmän kommentar 22*. Allmän kommentar 22 består av elva omfattande stycken som klart och tydligt formulerar den långtgående och djupgående betydelsen av rätten till religionsfrihet. Punkt 2 i Allmän kommentar 22, lyder:

Artikel 18 skyddar teistiska, icke-teistiska och ateistiska övertygelser, samt rätten att inte uttrycka någon religion eller trosuppfattning. Termerna ”tro, trosuppfattning” och ”religion” skall tolkas brett. Artikel 18 är inte begränsad i dess tillämpning till traditionella religioner eller religioner och trosuppfattningar med institutionella egenskaper eller utövningar som är jämförbara med de i traditionella religioner. Kommittén ser med oro på varje tendens att diskriminera mot någon religion eller övertygelse av någon anledning, inbegripet det faktum att de nyligen etablerats, eller representerar religiösa minoriteter som kan vara föremål för fientlighet från ett dominerande religiöst samfunds sida.⁵¹

FN:S RÅD FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

FN:s råd för mänskliga rättigheter är ett mellanstatligt organ inom FN-systemet, med målsättningen att befrämja och skydda de mänskliga rättigheterna över hela världen, ta itu med kränkningar av mänskliga rättigheter, inklusive kränkningar av rätten till religionsfrihet, i särskilda stater, och skapa rekommendationer och resolutioner för att försvara och skydda mänskliga rättigheter. Det sammanträder på FN:s kontor i Genève. Rådet består av 47 medlemsstater i FN, som väljs av FN:s generalförsamling.

FN:S SÄRSKILDE RAPPORTÖR FÖR RELIGIONSFRIHET

Den särskilde rapportören för religionsfrihet är en oberoende expert som utses av FN:s råd för mänskliga rättigheter för att identifiera befintliga och nya hinder för att åtnjuta rätten till religionsfrihet eller tro och för att presentera rekommendationer beträffande sätt och metoder för att övervinna sådana hinder.

Den särskilde rapportören publicerar en årlig rapport om religionsfrihet och publicerar också rapporter om länder som rapportören officiellt har besökt. I enlighet med rapport E/CN.4/2005/61, företar den särskilde rapportören besök i länder för att få en grundlig förståelse av specifika sammanhang och metoder för att tillhandahålla konstruktiv feedback till ett visst givet land och rapportera till rådet eller generalförsamlingen.⁵²

DEN EUROPEISKA KONVENTIONEN OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER (ECHR)

ECHR är ett internationellt fördrag undertecknat och ratificerat av de 47 staterna i Europarådet för att skydda de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna i Europa, inklusive rätten

till religionsfrihet, skyddad av Artikel 9, och rätten att vara fri från religiös diskriminering, skyddad av Artikel 14. Konventionen utformades 1950 och trädde i kraft den 3 september 1953. Konventionen inrättade Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.

ARTIKEL 9, ECHR

Artikel 9 i ECHR innehåller Konventionens i särklass viktigaste bestämmelse för religionsfrihet eller trosuppfattning, med ett språkbruk som löper parallellt med språkbruket i klausulen om religionsfrihet i den Allmänna förklaringen och formulerades strax efter den Allmänna förklaringen. Den löper också parallellt med språkbruket om religionsfrihet i Artikel 18 i ICCPR:

1. Envar har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller tro och att ensam eller i gemenskap med andra offentligt eller enskilt utöva sin religion eller tro genom undervisning, andaktsövningar, gudstjänst och iakttagande av religiösa sedvänjor.
2. Friheten att utöva sin religion eller trosuppfattning får endast underkastas de inskränkningar som är angivna i lag och som är nödvändiga för att skydda den allmänna säkerheten, ordningen, folkhälsan eller sedligheten eller andras grundläggande rättigheter och friheter.⁵³

ARTIKEL 14, ECHR

Artikel 14 i ECHR har följande lydelse:

Åtnjutandet av de fri- och rättigheter som anges i denna konvention skall säkerställas utan någon åtskillnad såsom på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationellt eller socialt ursprung, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt.⁵⁴

PROTOKOLL 1, ARTIKEL 2, ECHR

Protokoll 1, Artikel 2 i ECHR har följande lydelse:

Rätten till utbildning

Ingen person skall förvägras rätten till utbildning. När det gäller utövandet av varje funktion som den tar itu med i förhållande till utbildning och undervisning, skall staten respektera föräldrars rätt att säkerställa att sådan utbildning och undervisning överensstämmer med deras egna religiösa och filosofiska övertygelser.

EUROPADOMSTOLEN FÖR DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna är en internationell domstol som etablerades 1959 med jurisdiktion över fall från de 47 länderna som för närvarande utgör Europarådet. Den meddelar utslag på ansökningar från individer eller stater vilka anför kränkningar av medborgerliga och politiska rättigheter som beskrivs i den Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter, inklusive rätten till religionsfrihet, skyddad av Artikel 9, och rätten att vara fri från religiös diskriminering, skyddad av Artikel 14. Sedan 1998 har den fungerat som en domstol på heltid och individer kan ansöka till den direkt när de uttömt de inhemska rättsmedlen i sin stat. Domstolen är förlagd till Strasbourg, Frankrike, där den övervakar respekten för de mänskliga rättigheterna för över 800 miljoner européer.⁵⁵

Ett ökande antal fall från Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna har tolkat frågor om religionsfrihet skyddade av Artiklarna 9 och 14 i Europakonventionen för att förordna en strikt neutralitetsplikt från statens sida. De här fallen förbjuder också staten från att omtolka, feltolka, bedöma eller undersöka religiösa trosuppfattningar eller uttrycket av dessa trosuppfattningar.⁵⁶

EUROPEISKA UNIONENS RIKTLINJER OM FRÄMJANDE OCH SKYDD AVSEENDE RELIGIONSFRIHET ELLER TRO

Den 24 juni 2013 antog Europeiska unionens Ministerråd nya riktlinjer om främjande och skydd avseende religionsfrihet eller tro i EU:s yttre åtgärder och policy avseende mänskliga rättigheter. Riktlinjerna grundar sig på principerna om religiös frihet, jämlikhet, icke-diskriminering och universalitet. Riktlinjerna bekräftar åter att varje stat måste säkerställa att dess rättssystem garanterar religionsfrihet och att "effektiva åtgärder" existerar för att förhindra eller sanktionera eventuella kränkningar. Riktlinjerna anger att EU och dess medlemsstater bör fokusera på följande åtgärder:

- Bekämpa våldshandlingar på grund av religion eller trosuppfattning.
- Främja yttrandefrihet.
- Främja respekten för mångfald och tolerans.
- Bekämpa direkt och indirekt diskriminering, i synnerhet genom implementering av icke-diskriminerande lagstiftning.
- Stödja frihet att byta eller lämna sin religion eller trosuppfattning.
- Stödja rätten att manifesteras religion eller trosuppfattning.
- Att stödja och skydda försvarare av mänskliga rättigheter inklusive stöd till individuella fall; och
- Att stödja och samarbeta med det civila samhället, inklusive religiösa sammanslutningar, icke-konfessionella och filosofiska organisationer.

ORGANISATIONEN FÖR SÄKERHET OCH SAMARBETE I EUROPA (OSSE)

OSSE är ett mellanstatligt organ består av 57 länder från Europa, Centralasien och Nordamerika. OSSE är världens största regionala säkerhetsorganisation. Den riktar sig till ett brett spektrum av frågor, bland annat religiös frihet och mänskliga rättigheter.

Ett stort antal OSSE-åtaganden om mänskliga rättigheter skyddar och främjar religiös frihet, vilka uttrycks i Princip VII, i Helsingforslutakten:

VII. Respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, inklusive tankefrihet, samvetsfrihet, religions- eller trosfrihet. Deltagarländerna kommer att respektera mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, inklusive tankefrihet, samvetsfrihet, religion eller trosuppfattning, för alla utan åtskillnad beträffande ras, kön, språk eller religion.

De kommer att främja och uppmuntra det faktiska utövandet av medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala, kulturella och andra fri- och rättigheter som alla härrör från den inneboende värdigheten hos människan och är livsviktiga för hennes fria och fullständiga utveckling.

Inom denna ram kommer deltagarländerna att erkänna och respektera individens frihet att bekänna och utöva, ensam eller i gemenskap med andra, sin religion eller tro i enlighet med sitt eget samvetes rättesnöre.

Detta grundläggande åtagande har upprepade gånger bekräftats. Med början i mötet i Madrid 1983, indikerade deltagarländerna att de skulle ”med välvilja överväga ansökningar från troende i religiösa samfund som utövar eller är beredda att utöva sin tro inom sitt lands konstitutionella ram, bevilja den status som tillhandahålls i deras respektive länder beträffande religiösa samfund, institutioner och organisationer”.⁵⁷ Det här språkbruket förstärktes i Slutdokumentet från Wien (1989) för att indikera att deltagande stater inte endast skulle ”med välvilja överväga ansökningar”, utan att de ”kommer att ... bevilja på begäran från troende personer i samfund, som utövar eller är beredda att utöva sin tro inom sitt lands konstitutionella ram, erkänna den status som tillhandahålls i deras respektive länder.”⁵⁸

OFFICE OF DEMOCRATIC INSTITUTIONS AND HUMAN RIGHTS (ODIHR). KONTORET FÖR DEMOKRATISKA INSTITUTIONER OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

ODIHR i OSSE är institutionen för mänskliga rättigheter i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). ODIHR:s arbete inom området för religionsfrihet fokuserar på att hjälpa deltagarländerna och religiösa samfund att skydda och främja rätten till religionsfrihet.

ODIHR ägnar sig också åt att förebygga och reagera på intolerans och diskriminering på grund av religiösa skäl. ODIHR bistås i sitt arbete av en tolv personers rådgivande expertpanel på religionsfrihet eller tro, som tjänar som ett rådgivande organ som belyser angelägna religionsfrihetsfrågor och tillhandahåller rekommendationer för att hjälpa deltagande länder i att möta OSSE:s åtaganden relaterade till religionsfrihet. Den rådgivande panelen granskar också föreslagen lagstiftning om

ORDFÖRKLARINGAR

religiösa ärenden på inbjudan av OSSE-stater för att säkerställa att lagstiftningen uppfyller normer för mänskliga rättigheter.

Den rådgivande panelen publicerade boken Riktlinjer för granskning av lagstiftning med avseende på religion eller övertygelse ("Riktlinjer"). Dessa Riktlinjer ställdes i ordning för att hjälpa panelen med att specificera standarder för religionsfrihet som används vid granskning av staters lagar för religion, och för att tillhandahålla riktlinjer för staterna att följa när sådan lagstiftning utformas. Riktlinjerna välkomnades av OSSE:s parlamentariska församling vid dess årliga session i juli 2004. Den rådgivande expertpanelen består av experter från hela OSSE-regionen.

CITAT

1. *Vägen till lycka*, § 18, L. Ron Hubbard, 1981. Se <http://www.vagentillycka.org/thewaytohappiness/precepts/respect-the-religious-beliefs-of-others.html>.
2. *En scientologs kodex*, § 12.
3. Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, Artikel 18, Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, Artikel 18, Europeiska unionens riktlinjer om främjande och skydd av religionsfrihet eller tro, § 16.
4. FN:s Kommitté för mänskliga rättigheter, Allmän kommentar 22, § 1.
5. ”Stigande tidvatten av restriktioner för religion”, september 2012, Pew Research Center.
6. FN:s Kommitté för mänskliga rättigheter, Allmän kommentar 22, § 1.
7. *Ibid.*, § 2.
8. Riktlinjer för granskning av lagstiftning med avseende på religion eller tro, som utarbetats av OSSE/ODIHR-panelen av experter på religionsfrihet i samråd med Venedigkommissionen.
9. Europeiska unionens riktlinjer om främjande och skydd avseende religion eller tro, § 12.
10. FN:s Kommitté för mänskliga rättigheter, Allmän kommentar 22, § 3.
11. Allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, Artikel 18, Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, Artikel 18, Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter, Artikel 9.
12. FN:s Kommitté för mänskliga rättigheter, Allmän kommentar 22, § 4, Europeiska unionens riktlinjer om främjande och skydd av individens religionsfrihet eller tro, § 13.
13. 1981 FN:s förklaring om avskaffande av alla former av intolerans och diskriminering på grund av religion eller övertygelse, Artikel 6.
14. FN:s Kommitté för mänskliga rättigheter, Allmän kommentar 22, § 4.
15. Europeiska unionens riktlinjer om främjande och skydd av individens frihet avseende religion eller tro, § 40.
16. Se t.ex. *Wisconsin v. Yoder*, 406 U.S. 205, 1972.
17. Artikel 18(4), International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) (Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter), Artikel 13(3), Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter från Internationella grundlagen för mänskliga rättigheter.
18. 1981 FN:s deklaration om avskaffande av alla former av intolerans och diskriminering på grund av religion eller tro, Artikel 5, Barnkonventionen, Artikel 14(2), Riktlinjer för granskning

- av lagstiftning med avseende på religion eller tro, som utarbetats av OSSE/ODIHR-panelen av experter på religionsfrihet i samråd med Venedigkommissionen vid 13.
19. Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna Protokoll nr 1, Artikel 2; *Handbok i europeisk icke-diskrimineringslag*, Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter tillsammans med Europadomstolen för mänskliga rättigheter.
 20. Rapport av FN:s särskilde rapportör för religionsfrihet, ¶ 27-29, HRC 16/53, 15 december 2010.
 21. FN:s Kommitté för mänskliga rättigheter, Allmän kommentar 22, ¶ 5.
 22. Förklaring om religionsfrihet, *Dignitatis Humanae*, kungörs av Hans helighet påven Paulus VI, den 7 december 1965.
 23. 1981 FN:s förklaring om avskaffande av alla former av intolerans och diskriminering på grund av religion eller övertygelse, Artikel 2, FN:s Kommitté för mänskliga rättigheter, Allmän kommentar 22, ¶ 2.
 24. 1981 FN:s förklaring om avskaffande av alla former av intolerans och diskriminering på grund av religion eller övertygelse, Artikel 3.
 25. Ibid. Artikel 4, FN:s Kommitté för mänskliga rättigheter, Allmän kommentar 22, ¶ 2.
 26. FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, Artikel 18, Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, Artikel 18, den Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter, Artikel 9, Direktivet om likabehandling i arbetslivet, Internationella arbetsorganisationens konvention nr 111
 27. *Jehovah's Witnesses of Moscow v. Russia* ¶ 120-121 (App. 302/02), 10 juni 2010.
 28. Riktlinjer för en översyn av lagstiftning som hänför sig till religion eller religiös övertygelse, som utarbetats av OSSE/ODIHR-panelen av experter på religionsfrihet i samråd med Venedigkommissionen på 16.
 29. Rapport av FN:s särskilde rapportör för religionsfrihet, ¶ 25, HRC 19/60, 22 december 2011.
 30. Religionsfrihet eller tro: Lagar som påverkar strukturering av religiösa samfund, OSSE Översynskonferensen, september 1999.
 31. Kommittén för mänskliga rättigheter, lista över utgåvor, Kazakstan, HRCKaz/Q/1, 2 september 2010.
 32. Rapport av FN:s särskilde rapportör för religionsfrihet, ¶ 25, HRC 19/60, 22 december 2011.
 33. Se t.ex. OSSE och Venedigkommissionen riktlinjer vid 16.
 34. EU:s riktlinjer vid ¶ 40-41.
 35. Se t.ex. *Metropolitan Church of Bessarabia and Others v. Moldova*, (App. 45701/99), 2001; *Church of Scientology of Moscow v. Russia* (App. 18147/02), 2007.
 36. *Jehovah's Witnesses of Moscow v. Russia* ¶ 101-102 (App. 302/02), 10 juni 2010.
 37. Se OSSE och Venedigkommissionens riktlinjer vid 16-17.
 38. Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, Artikel 18 (3), Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter, Artikel 9 (2).
 39. *Manoussakis Others v. Greece*, (59/1995/565/651), 26 september 1996, ¶ 44, FN:s Kommitté för mänskliga rättigheter, Allmän kommentar 22, ¶ 8.

40. FN:s Kommitté för mänskliga rättigheter, Allmän kommentar 22, ¶ 8, *Metropolitan Church of Bessarabia and Others v. Moldova*, (App. 45701), 2001.
41. ”Stigande tidvatten av restriktioner för religion”, september 2012, Pew Research Center.
42. Se t.ex. Copenhagen Danish Institute for International Studies, Rytkonen, Helle ”Dra gränsen: Kontroversen med tecknade serien i Danmark och USA”, 2007; *Islamic Monthly*, ”USA:s senaste outsider: Religiösa minoriteters kamp under historiens lopp”, 13 mars 2013; Bahá'í World News Service, ”En fallstudie i religiöst hat”, 7 december 2013; *Kommentar*, ”Guardian bekräftar en viss grad av antisemitism”, 10 november 2011.
43. *Media* här, syftar på alla former av press, tryckta medier, audiovisuella eller elektroniska medier, eller varje annat sätt och alla journalister som förmedlar information via pressen.
44. Se t.ex. <http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Introduction.aspx>.
45. Se t.ex. <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx>.
46. Se t.ex. <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CESCR.aspx>.
47. Se t.ex. <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/FactSheet2Rev.1en.pdf>.
48. Se t.ex. <http://www.un.org/documents/ga/res/36/a36r055.htm>.
49. Se t.ex. <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>.
50. Se t.ex. <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>.
51. Se t.ex. <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CCPR/Pages/CCPRIntro.aspx>.
52. Se t.ex. <http://www.ohchr.org/en/issues/freedomreligion/pages/freedomreligionindex.aspx>.
53. Se t.ex. http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf.
54. Se t.ex. http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf.
55. Se t.ex. http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?pequalscourtandcequals#n1354801701084_pointer.
56. *Metropolitan Church of Bessarabia and Others v. Moldova*, 13 december 2001.
57. Concluding Document of the Madrid Meeting, paragraph 14, Questions Relating to Security in Europe.
58. Vienna Concluding Document, 1989, Questions Relating to Security in Europe: Principles, principle 16.3.

CHURCH OF SCIENTOLOGY INTERNATIONAL
6331 HOLLYWOOD BLVD,
LOS ANGELES, CA 90028

INFO@SCIENTOLOGYRELIGION.ORG

WWW.SCIENTOLOGYRELIGION.ORG

